

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ
СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Орлик Олена Леонідівна,
магістрантка спеціальності 053 «Психологія»
Науковий керівник: Боровик Л.В.,
доктор педагогічних наук, професор

- **Об'єкт дослідження:** емоційна сфера дітей середнього дошкільного віку.
- **Предмет дослідження:** чинники розвитку емоційної сфери дітей середнього дошкільного віку.

- **Мета дослідження:** дослідити особливості та виявити чинники розвитку емоційної сфери дітей середнього дошкільного віку; розробити, апробувати програму розвитку емоційної сфери та її регуляції у дошкільників середнього віку.
- **Гіпотеза дослідження** в основу дослідження було покладено припущення про те, що розвиток емоційної сфери дітей середнього дошкільного віку зумовлюється соціальними, соціально-психологічними, психофізіологічними, психолого-педагогічними чинниками

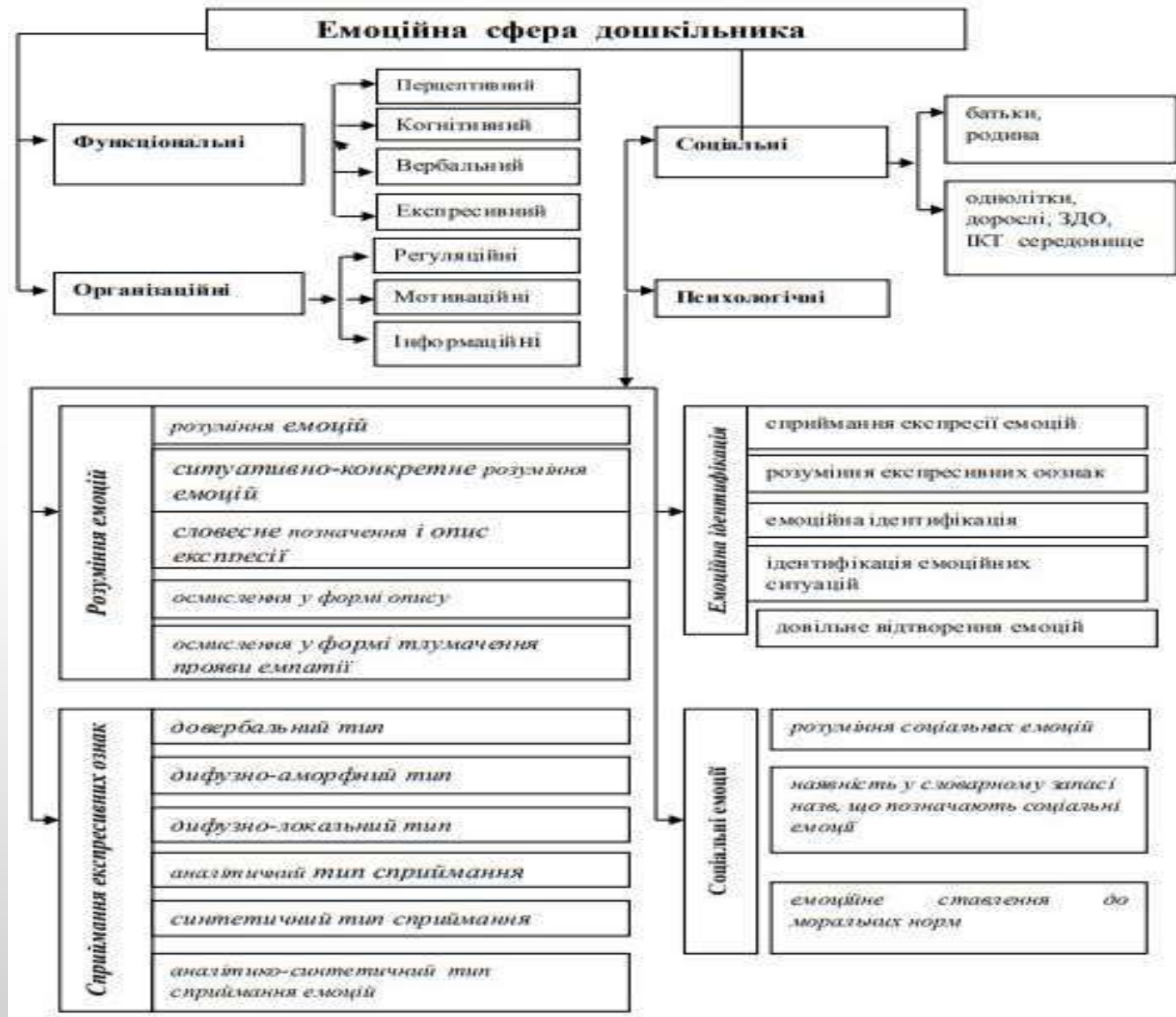
Завдання дослідження:

1. Провести теоретичний аналіз наукової літератури з проблеми дослідження розвитку емоційної сфери дітей середнього дошкільного віку.
2. Виявити компоненти, критерії, показники та рівні розвитку емоційної сфери, обґрунтувати структурно-функціональну модель емоційної сфери дошкільників середнього віку.
3. Розробити програму розвитку емоційної сфери дітей середнього дошкільного віку
4. Емпірично дослідити провідні чинники, що зумовлюють розвиток емоційної сфери дітей середнього дошкільного віку.

Методи дослідження:

- *теоретичні*;
- *емпіричні* – експериментальна методика «Емоційна ідентифікація» О.Ізотової, типи сприймання експресії (за А.Щетиніною), визначення рівня розуміння емоцій (за А.Щетиніною), особливості розуміння соціальних емоцій за допомогою методики «Сюжетні малюнки» (модифікований варіант Р.Калініної).
- *математичні* методи статистичної обробки емпіричних даних – t-критерій Стьюдента для встановлення значущості міжгрупових розбіжностей.

Модель розвитку емоційної сфери дітей середнього дошкільного віку

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Рис.2.1. Рівні сприймання експресії емоцій дошкільниками середнього віку (за методикою «Емоційна ідентифікація» О.Ізотової)

Рис.2.3. Рівні розуміння експресивних ознак емоцій дошкільниками середнього віку (за методикою «Емоційна ідентифікація» О.Ізотової)

Рис.2.2. Типи сприймання експресії емоцій дошкільниками середнього віку (за А.Щетиніною)

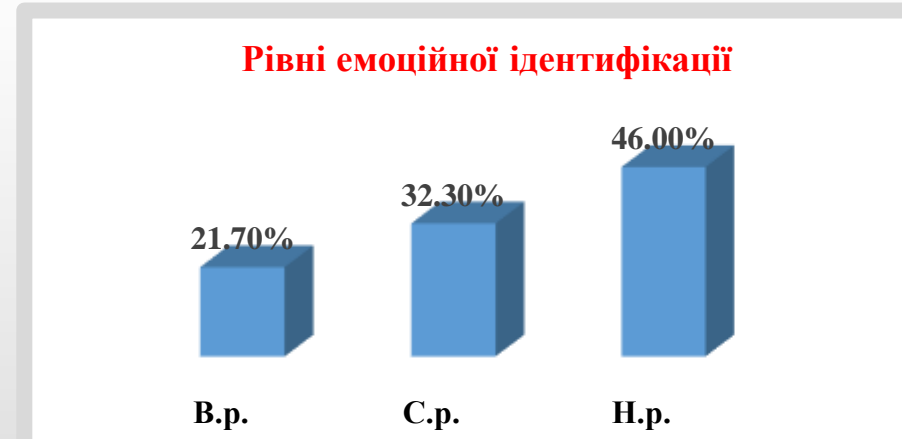

Рис. 2.4. Рівні емоційної ідентифікації у дошкільників середнього віку (за методикою «Емоційна ідентифікація» О.Ізотової)

Рис.2.5. Рівні ідентифікації емоційних ситуацій у дошкільників середнього віку (за методикою «Емоційна ідентифікація» О.Ізотової)

Рис.2.7. Рівні довільного відтворення емоцій у дошкільників середнього віку (за методикою «Емоційна ідентифікація» О.Ізотової)

Рис.2.6. Рівні розуміння емоцій у дошкільників середнього віку (за А.Щетиніною)

Рис.2.8. Емоційне ставлення до моральних норм за методикою «Сюжетні малюнки» (модифікований варіант Р. Калініної)

Назва програми:

«Програма розвитку емоційної сфери у дітей середнього дошкільного віку»

Мета – формування компонентів емоційної сфери, корекція недоліків емоційного розвитку, розвиток соціальних емоцій у дітей середнього дошкільного віку.

Ефективність впровадження розвивальної програми емоційної сфери у дітей середнього дошкільного віку

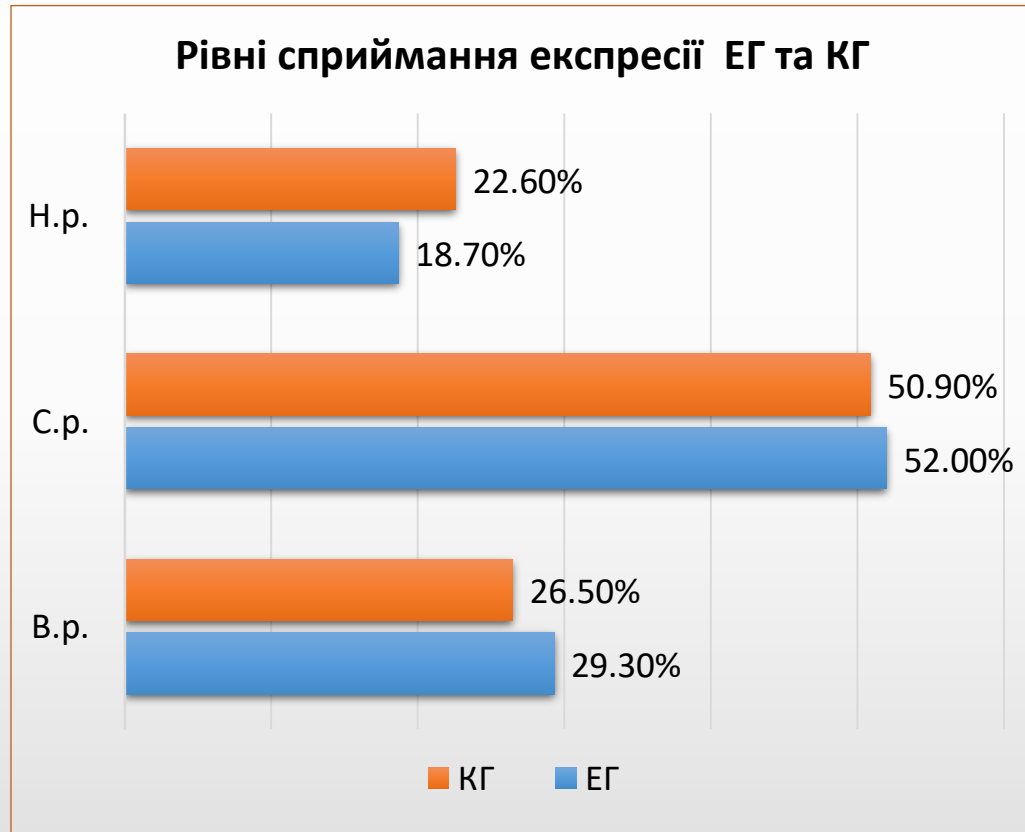

Рис.3.1. Рівні сприймання експресії у дошкільників ЕГ та КГ (за методикою «Емоційна ідентифікація» О.Ізотової)

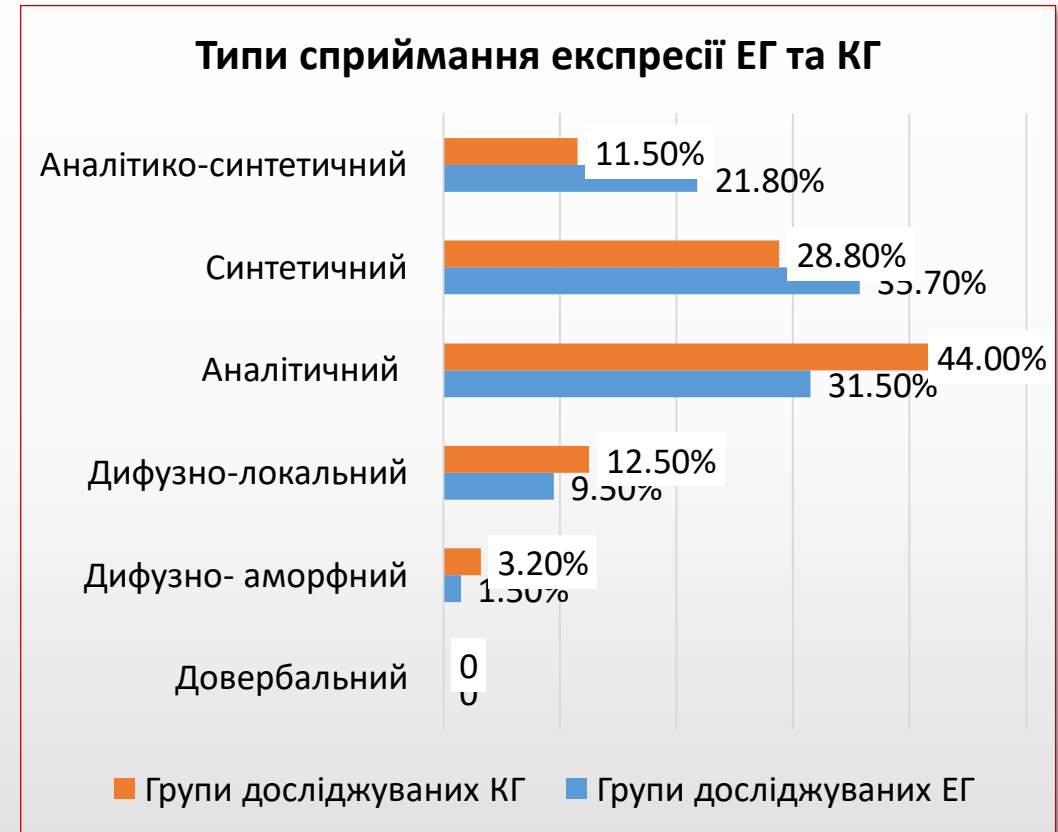
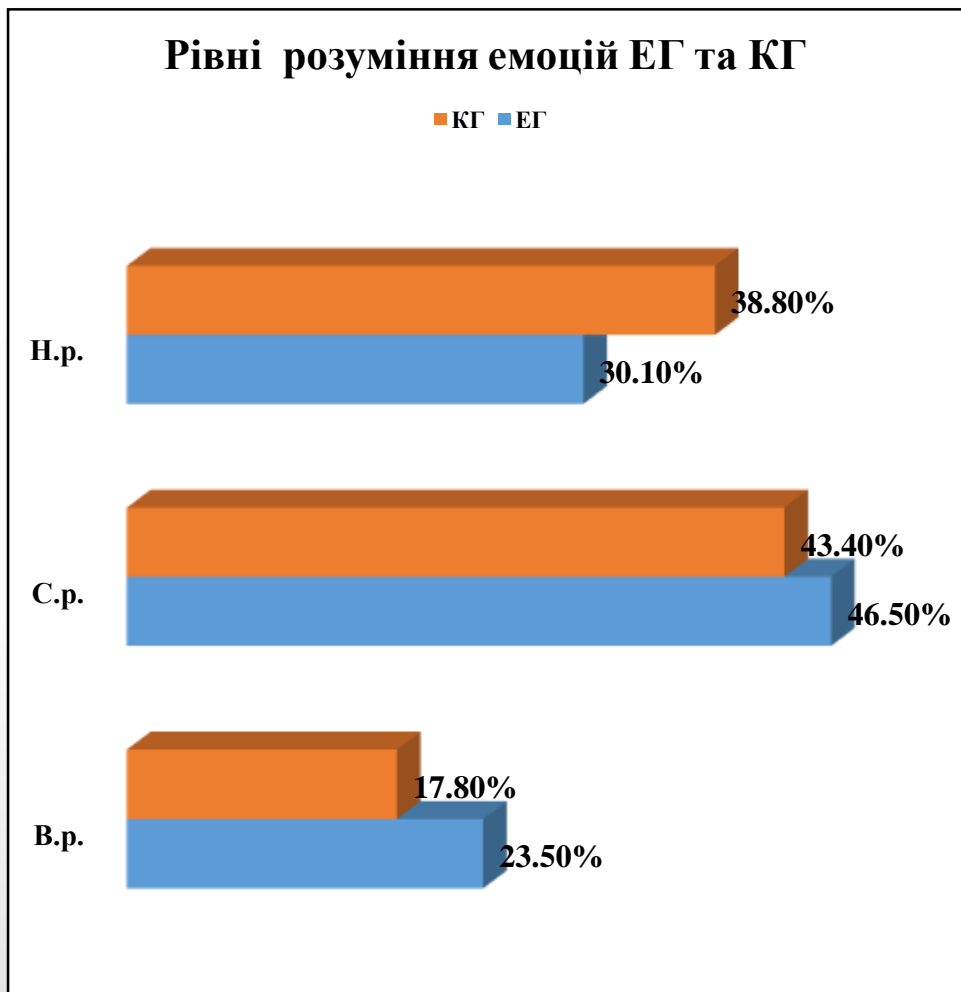
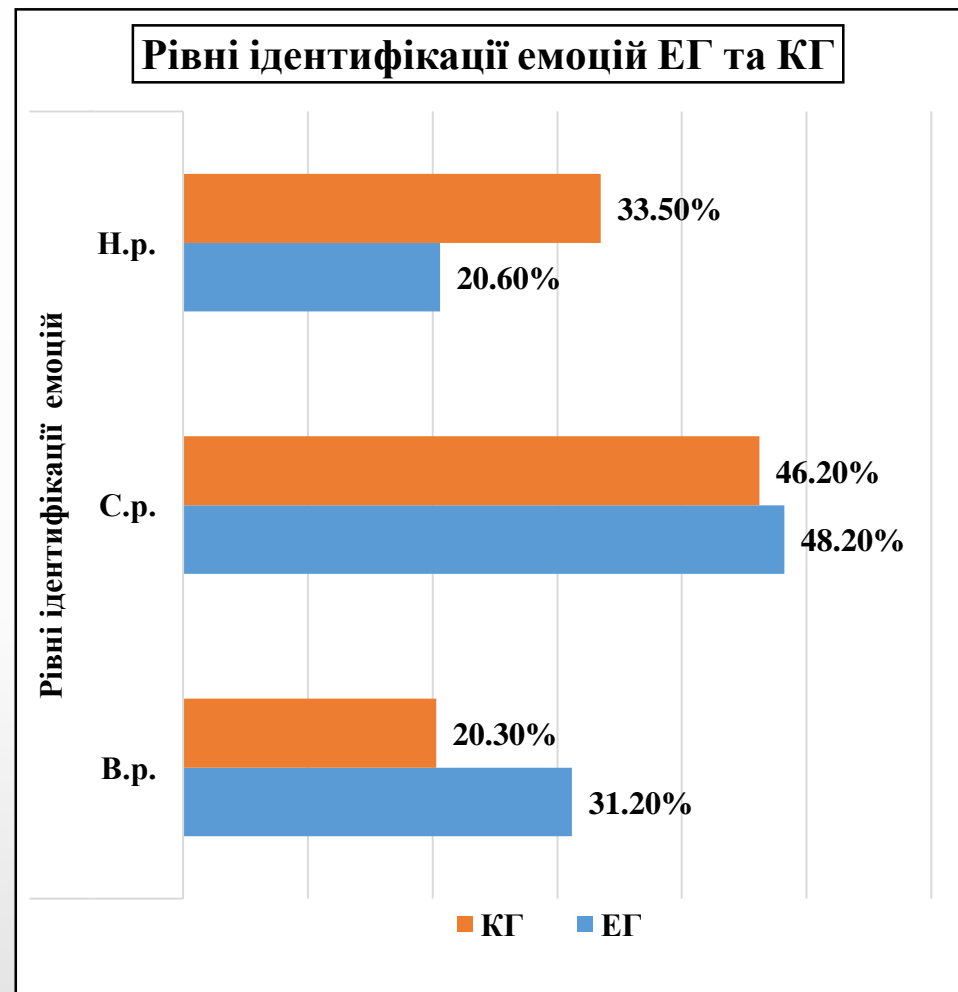

Рис. 3.2. Типи сприймання експресії у дошкільників ЕГ та КГ (за А. Щетиніною)

Рис.3.3. Рівні розуміння емоцій дошкільниками середнього віку ЕГ та КГ (за методикою «Емоційна ідентифікація» О.Ізотової)

Рис. 3.4. Рівні ідентифікація емоцій у дошкільників середнього віку ЕГ та КГ (за методикою «Емоційна ідентифікація» О.Ізотової)

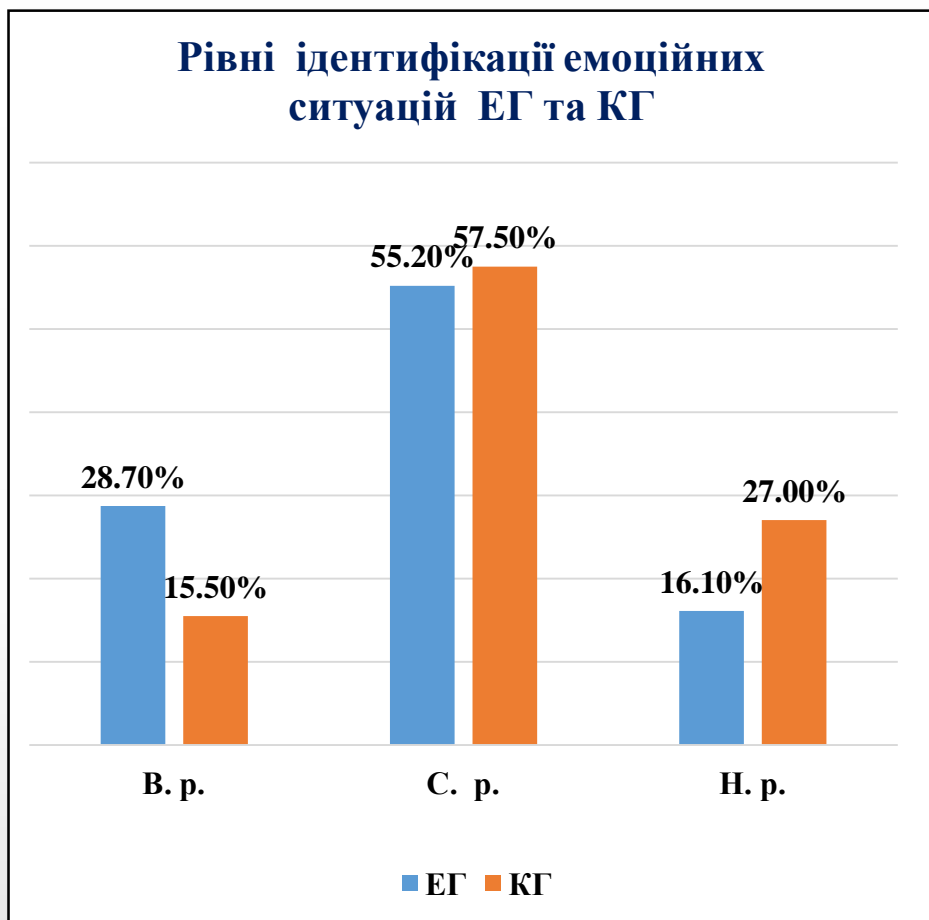

Рис. 3.5. Рівні ідентифікації емоційних ситуацій ЕГ та КГ дошкільниками середнього віку (за методикою «Емоційна ідентифікація» О.Ізотової)

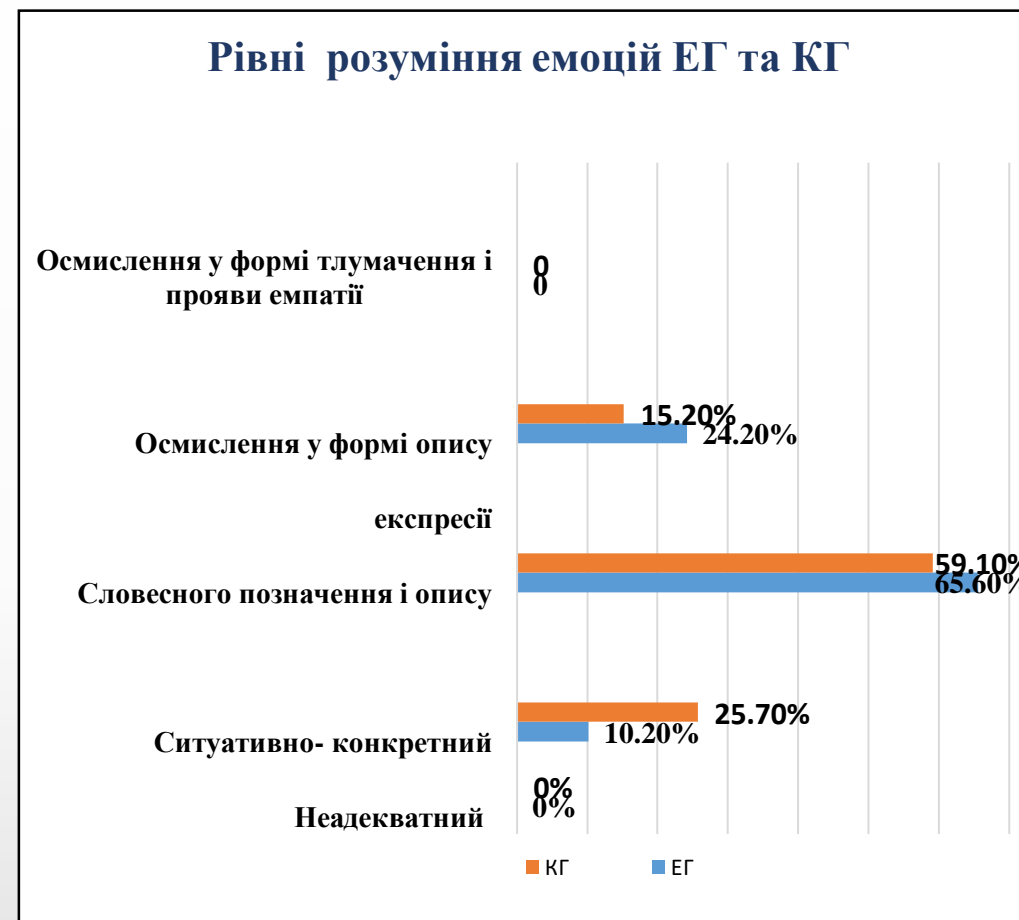

Рис. 3.6. Рівні розуміння емоцій у дошкільників ЕГ та КГ (за А. Щетиніною)

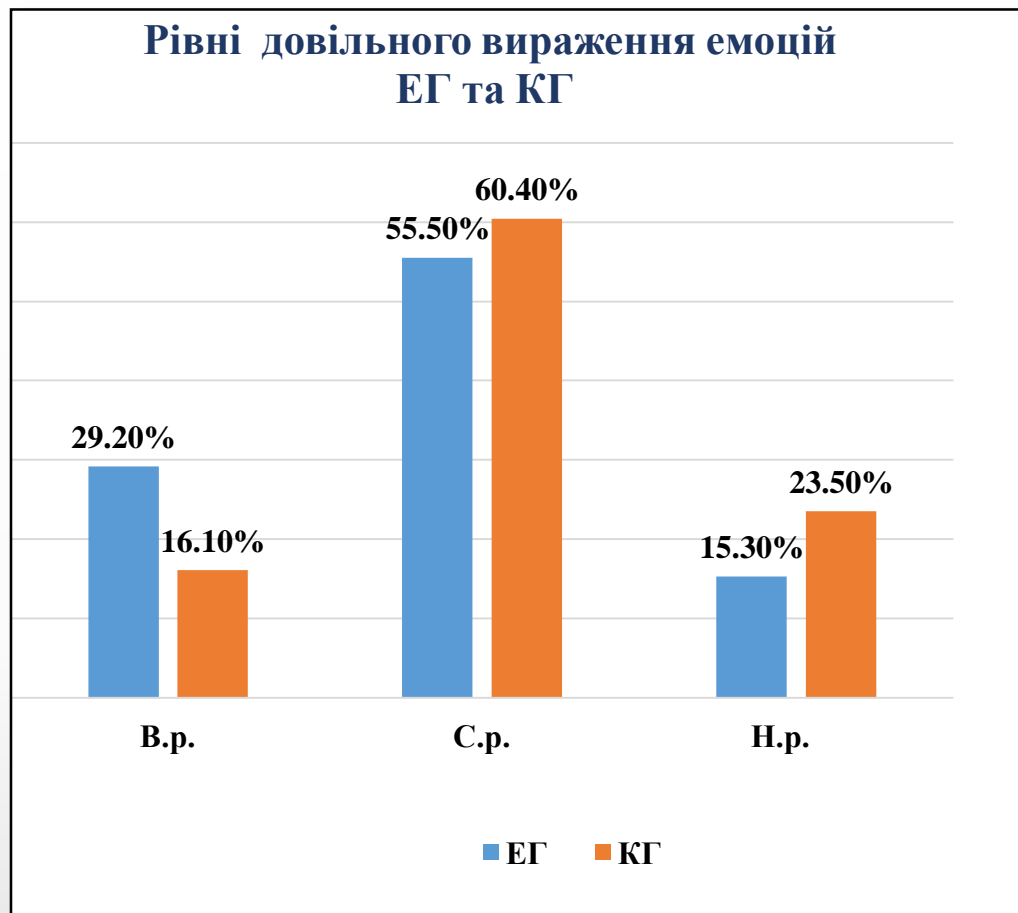

Рис. 3.7. Рівні довільного вираження емоцій у дошкільників ЕГ та КГ (за методикою «Емоційна ідентифікація» О.Ізотової)

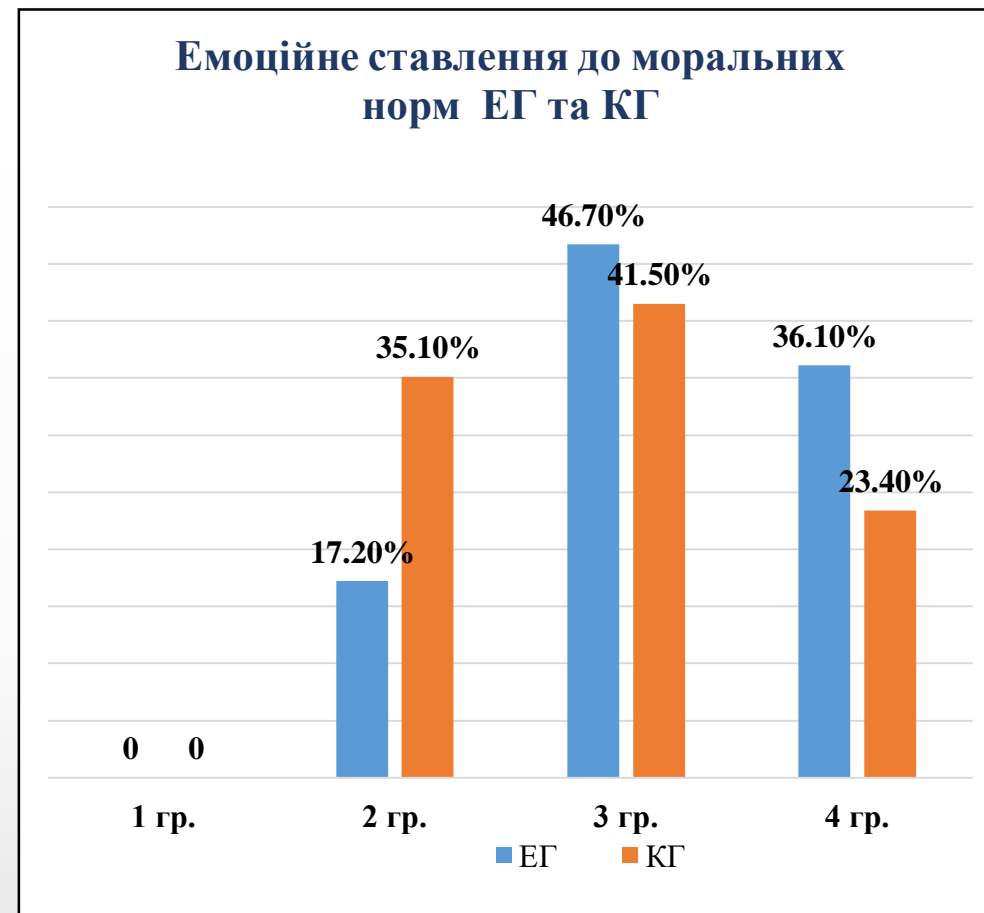

Рис. 3.8. Емоційне ставлення до моральних норм (розуміння соціальних емоцій) у дошкільників ЕГ та КГ за методикою «Сюжетні малюнки» (модифікований варіант Р. Калініної)

Результати формувального експерименту за всіма напрямками дослідження у КГ та ЕГ дошкільників середнього віку

Групи досліджуваних	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
КГ	16,1% - 33,5%	41,5% - 60,4%	12,5% до 38,8%
ЕГ	23,5% - 36,1%	31,5% - 65,6%	10,2% - 30,1%

Практичне значення отриманих результатів

полягає у тому, що апробований комплекс методик, авторська програма розвитку, можуть використовуватись практичними психологами, соціальними педагогами, вихователями закладів дошкільної освіти у навчально-виховній роботі з дітьми середнього дошкільного віку.